BÁO CÁO
SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

Họ và tên: Lê Thị Hải Yến
MSSV: 25080214
Môn học: Nhập môn công nghệ số và AI
Lớp: MAC 6B

MỞ ĐẦU

Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, trí tuệ nhân tạo (AI) đang trở thành công cụ hỗ trợ mạnh mẽ trong giáo dục và nghiên cứu. Các công cụ AI như ChatGPT, Gemini hay Copilot giúp sinh viên tìm kiếm thông tin, xây dựng ý tưởng, hỗ trợ viết học thuật và tối ưu hóa quá trình học tập. Nhờ khả năng xử lý ngôn ngữ tự nhiên và phân tích dữ liệu nhanh chóng, AI đang dần thay đổi cách sinh viên tiếp cận tri thức.

Tuy nhiên, việc sử dụng AI trong học thuật cũng đặt ra nhiều vấn đề về đạo đức và tính trung thực học thuật. Nếu lạm dụng AI, sinh viên có thể mất đi khả năng tư duy phản biện, kỹ năng viết học thuật và dễ dẫn đến hành vi gian lận. Vì vậy, việc sử dụng AI cần đi kèm với trách nhiệm, tính minh bạch và ý thức tự học.

Báo cáo này tập trung nghiên cứu chính sách sử dụng AI của trường RMIT Việt Nam, mô tả quá trình sử dụng AI trong học tập, phân tích các vấn đề đạo đức liên quan và xây dựng bộ nguyên tắc cá nhân về việc sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật.

1. NGHIÊN CỨU CHÍNH SÁCH SỬ DỤNG AI CỦA TRƯỜNG ĐẠI HỌC RMIT VIỆT NAM

RMIT Việt Nam là một trong những trường đại học quốc tế lớn tại Việt Nam và có định hướng khá rõ ràng về việc sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu. Theo hướng dẫn về Academic Integrity của RMIT, nhà trường cho phép sinh viên sử dụng AI như một công cụ hỗ trợ học tập nhưng yêu cầu phải đảm bảo tính trung thực học thuật và minh bạch trong quá trình sử dụng.

RMIT nhấn mạnh rằng sinh viên có thể sử dụng AI trong một số hoạt động như:
- Giải thích khái niệm học thuật
- Gợi ý ý tưởng và lập dàn ý
- Tạo câu hỏi ôn tập
- Kiểm tra chính tả và ngữ pháp
- Hỗ trợ quản lý thời gian học tập

Tuy nhiên, nhà trường cũng quy định rõ rằng sinh viên không được sử dụng AI để:
- Làm toàn bộ bài tập khi chưa được cho phép
- Tạo nội dung rồi nộp như sản phẩm cá nhân
- Sử dụng thông tin AI tạo ra mà không kiểm chứng
- Không trích dẫn hoặc không minh bạch việc sử dụng AI

Ngoài ra, RMIT còn yêu cầu sinh viên phải giữ lại bản nháp và quá trình làm việc để chứng minh tính xác thực của bài làm nếu cần thiết. Nhà trường cũng cảnh báo rằng AI có thể tạo ra thông tin sai lệch vì vậy người học phải tự kiểm tra lại bằng các nguồn đáng tin cậy.

Điểm tích cực trong chính sách của RMIT là trường không cấm hoàn toàn AI mà hướng đến việc đào tạo sinh viên sử dụng công nghệ một cách có trách nhiệm. Điều này phù hợp với xu hướng giáo dục hiện đại khi AI ngày càng phổ biến trong môi trường làm việc thực tế.

Tuy nhiên, theo em, chính sách hiện tại vẫn còn một số hạn chế. Một số môn học chưa có hướng dẫn cụ thể về mức độ được phép sử dụng AI, khiến sinh viên dễ nhầm lẫn giữa hỗ trợ học tập và gian lận học thuật. Ngoài ra, cách trích dẫn AI vẫn chưa được phổ biến rộng rãi đối với nhiều sinh viên năm nhất.

So với nhiều trường đại học khác tại Việt Nam còn chưa có quy định rõ ràng về AI, RMIT được xem là một trong những trường tiên phong trong việc xây dựng định hướng sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật. Theo em, các trường đại học tại Việt Nam nên học hỏi mô hình này để vừa tận dụng lợi ích của AI vừa đảm bảo chất lượng đào tạo và tính trung thực học thuật.

2. THỰC HIỆN NHIỆM VỤ HỌC TẬP VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA AI

Trong bài báo cáo này, em lựa chọn nhiệm vụ học tập là tổng hợp và phân tích chủ đề "AI trong giáo dục đại học". Để hỗ trợ quá trình thực hiện, em đã sử dụng ChatGPT như một công cụ hỗ trợ lên ý tưởng, tóm tắt nội dung và chỉnh sửa văn phong

Đầu tiên, em sử dụng prompt:

"Hãy lập dàn ý cho bài viết về ứng dụng AI trong giáo dục đại học"

=> Đầu ra : AI đã đề xuất các phần như mở đầu, lợi ích của AI, các vấn đề đạo đức, tác động đến sinh viên và kết luận. Từ dàn ý này, em chọn lọc và sắp xếp lại nội dung phù hợp với yêu cầu đề bài.

Tiếp theo, em sử dụng AI để hỗ trợ tóm tắt tài liệu:
"Hãy tóm tắt những lợi ích chính của AI trong giáo dục trong khoảng 150 từ."

=> Đầu ra : AI đã đưa ra nội dung liên quan đến cá nhân hóa học tập, hỗ trợ nghiên cứu và tối ưu hóa việc học. Tuy nhiên, em nhận thấy một số ý còn khá chung chung nên đã bổ sung thêm ví dụ thực tế tại Việt Nam và điều chỉnh lại văn phong để phù hợp với cách viết học thuật.

Ngoài ra, em còn sử dụng AI để kiểm tra lỗi chính tả và gợi ý cách diễn đạt rõ ràng hơn

Trong quá trình sử dụng AI, em luôn:
- Kiểm tra lại thông tin bằng nguồn chính thống
- Tự viết lại các ý theo cách hiểu cá nhân
- Không sao chép nguyên văn nội dung AI tạo ra
- Chỉ sử dụng AI như công cụ hỗ trợ

=> Qua quá trình này, em nhận thấy AI giúp tiết kiệm thời gian và hỗ trợ học tập hiệu quả hơn. Tuy nhiên, nếu quá phụ thuộc vào AI thì người học dễ bị giảm khả năng tư duy độc lập và kỹ năng viết học thuật

Trong bài báo cáo này, ChatGPT được sử dụng để hỗ trợ xây dựng dàn ý, gợi ý nội dung, tóm tắt tài liệu và chỉnh sửa ngữ pháp. Toàn bộ nội dung cuối cùng đều được em kiểm

tra, chọn lọc và chỉnh sửa lại trước khi hoàn thiện.

3. PHÂN TÍCH CÁC VẤN ĐỀ ĐẠO ĐỨC LIÊN QUAN ĐẾN VIỆC SỬ DỤNG AI

3.1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật

- AI có thể giúp sinh viên học tập hiệu quả hơn thông qua việc hỗ trợ tìm kiếm thông tin, giải thích khái niệm hoặc gợi ý ý tưởng. Tuy nhiên, nếu sinh viên sử dụng AI để làm toàn bộ bài tập và nộp mà không chỉnh sửa hoặc không hiểu nội dung thì đây là hành vi gian lận học thuật.

- Theo em, ranh giới quan trọng nhất nằm ở mức độ tham gia của người học. Nếu AI chỉ đóng vai trò hỗ trợ còn sinh viên vẫn là người tư duy, phân tích và hoàn thiện nội dung thì việc sử dụng AI là hợp lý. Ngược lại, nếu người học phụ thuộc hoàn toàn vào AI thì sẽ làm mất ý nghĩa của việc học tập.

3.2. Quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

Một vấn đề khác là quyền sở hữu trí tuệ. Nội dung do AI tạo ra có thể được tổng hợp từ nhiều nguồn dữ liệu khác nhau trên Internet. Nếu sinh viên sử dụng mà không kiểm tra hoặc không trích dẫn minh bạch sẽ dễ dẫn đến đạo văn hoặc vi phạm đạo đức học thuật.

Hiện nay, nhiều sinh viên vẫn chưa có thói quen trích dẫn việc sử dụng AI trong bài tập. Theo em, điều này cần được cải thiện vì việc minh bạch trong sử dụng AI sẽ giúp nâng cao tính trung thực và chuyên nghiệp trong học thuật.

3.3. Tác động đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng

AI giúp tiết kiệm thời gian và hỗ trợ học tập hiệu quả hơn, nhưng nếu lạm dụng thì sinh viên có thể giảm khả năng:
- Tư duy phản biện
- Viết học thuật
- Tìm kiếm tài liệu
- Phân tích và giải quyết vấn đề

Đặc biệt, nếu sinh viên quá quen với việc để AI suy nghĩ thay mình thì sẽ khó phát triển kỹ năng học tập lâu dài. Tuy nhiên, nếu biết sử dụng đúng cách, AI vẫn có thể trở thành công cụ hỗ trợ tích cực giúp nâng cao hiệu quả học tập trong thời đại số

4. BỘ NGUYÊN TẮC CÁ NHÂN VỀ VIỆC SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM

1. Chỉ sử dụng AI như công cụ hỗ trợ học tập, không thay thế hoàn toàn tư duy cá nhân.

2. Luôn kiểm tra độ chính xác của thông tin do AI cung cấp trước khi sử dụng.

3. Minh bạch và trích dẫn rõ ràng khi sử dụng AI trong bài tập hoặc nghiên cứu.

4. Không sử dụng AI để gian lận trong kiểm tra, thi cử hoặc sao chép bài tập.

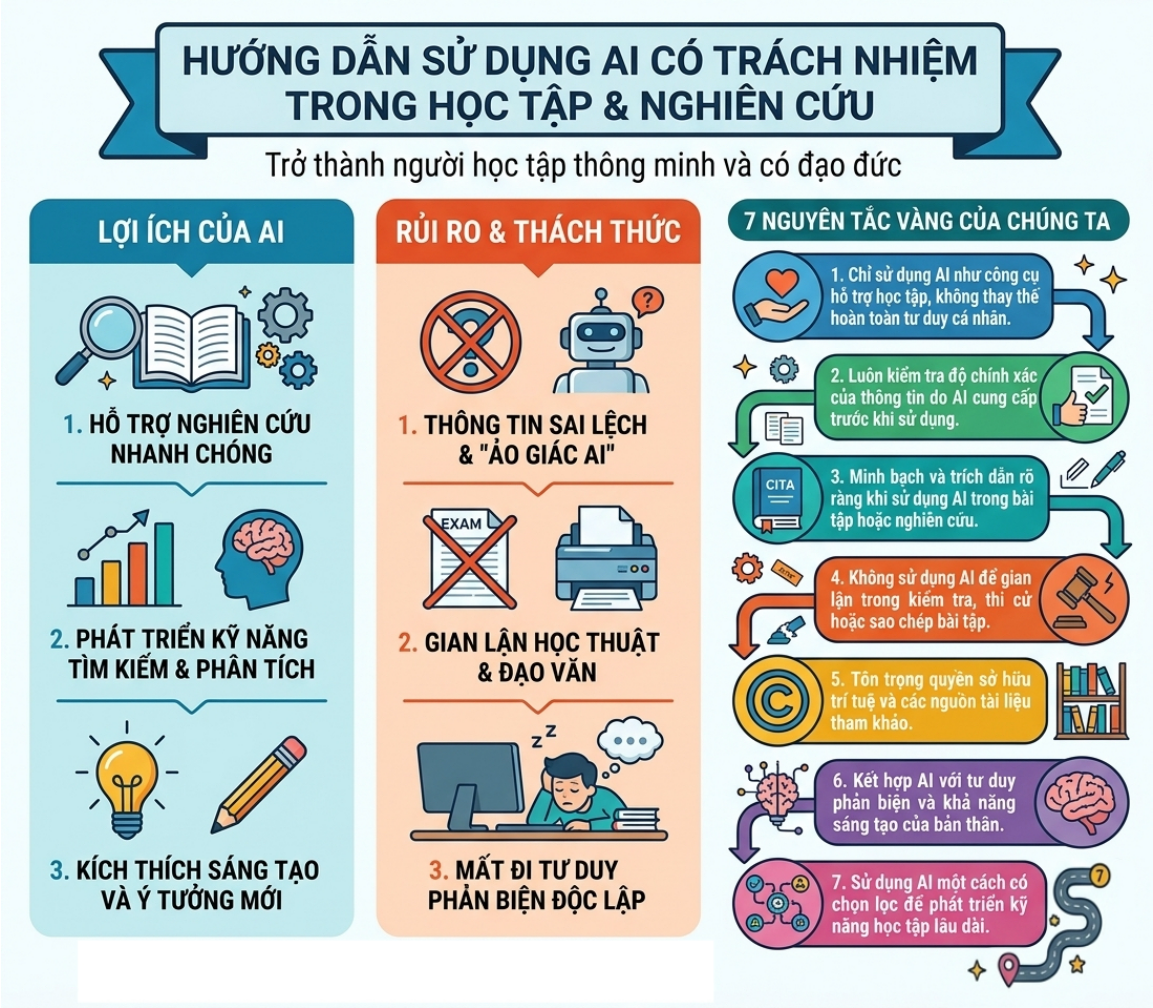
5. Tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ và các nguồn tài liệu tham khảo.

6. Kết hợp AI với tư duy phản biện và khả năng sáng tạo của bản thân.

7. Sử dụng AI một cách có chọn lọc để phát triển kỹ năng học tập lâu dài.

5. INFOGRAPHIC: SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC THUẬT

Infographic dưới đây tổng hợp các lợi ích, rủi ro và nguyên tắc quan trọng khi sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu.

Hình 1. Infographic sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật.

KẾT LUẬN

AI đang dần trở thành một phần quan trọng trong môi trường giáo dục hiện đại. Việc sử dụng AI đúng cách có thể giúp sinh viên nâng cao hiệu quả học tập, tiết kiệm thời gian và phát triển kỹ năng số cần thiết trong tương lai. Tuy nhiên, AI không thể thay thế hoàn toàn khả năng tư duy, sáng tạo và trách nhiệm cá nhân của người học.

Qua quá trình nghiên cứu chính sách của RMIT Việt Nam và thực hành sử dụng AI trong học tập, em nhận thấy rằng điều quan trọng nhất không phải là có sử dụng AI hay không mà là cách sử dụng AI như thế nào để đảm bảo tính trung thực học thuật và phát triển năng lực cá nhân. Trong tương lai, sinh viên cần trang bị cả kỹ năng công nghệ lẫn đạo đức số để có thể thích nghi với môi trường học tập và làm việc ngày càng hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- RMIT Vietnam. Academic Integrity and Using Artificial Intelligence appropriately
- RMIT Academic Integrity Policy
- UNESCO (2023). Guidance for Generative AI in Education and Research
- OpenAI. ChatGPT in Education